EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 21.4.2021
COM(2021) 199 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ A EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU

o ustanoveních o změnách ve směrnicích 2013/34/EU, 2014/95/EU a 2013/50/EU

{SWD(2021) 81 final}

Předmluva

Tato zpráva se zabývá ustanoveními o přezkumu obsaženými v různých právních předpisech EU o povinném zveřejňování finančních nebo nefinančních informací společností.

Věnuje se především následujícím ustanovením o přezkumu:

- směrnice 2013/34/EU([1]) (směrnice o účetnictví):
  - čl. 36 odst. 9 – režim účetního výkaznictví pro mikropodniky,
  - čl. 3 odst. 13 – vliv inflace na kritéria velikosti malých a středních podniků,
  - článek 48 – podávání zpráv o platbách vládám ze strany těžebního průmyslu nebo odvětví těžby dřeva,
- směrnice 2014/95/EU([2]) (směrnice o nefinančním výkaznictví, kterou se mění směrnice o účetnictví):
  - článek 3 – nefinanční výkaznictví některých subjektů veřejného zájmu,
- směrnice 2013/50/EU([3]) (kterou se mění směrnice o průhlednosti):
  - článek 5 – požadavky na uvádění informací pro emitenty s cennými papíry kótovanými na regulovaných trzích EU.

Podle okolností byla zvážena zjištění, k nimž se dospělo v rámci kontroly účelnosti (hodnocení) právních předpisů upravujících pravidelné zveřejňování finančních a nefinančních informací ze strany společností. K této zprávě je přiložen pracovní dokument útvarů Komise, který je výsledkem uvedené kontroly účelnosti([4]).

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS, Úř. věst. L 182, 29.6.2013, s. 19.

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami, Úř. věst. L 330, 15.11.2014, s. 1.

[3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/50/EU ze dne 22. října 2013, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/71/ES o prospektu, který má být zveřejněn při veřejné nabídce nebo přijetí cenných papírů k obchodování a směrnice Komise 2007/14/ES, kterou se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením směrnice 2004/109/ES, Úř. věst. L 294, 6.11.2013, s. 13.

[4] Tato zpráva není shrnutím pracovního dokumentu útvarů Komise týkajícího se této kontroly účelnosti.

Režim účetního výkaznictví pro mikropodniky

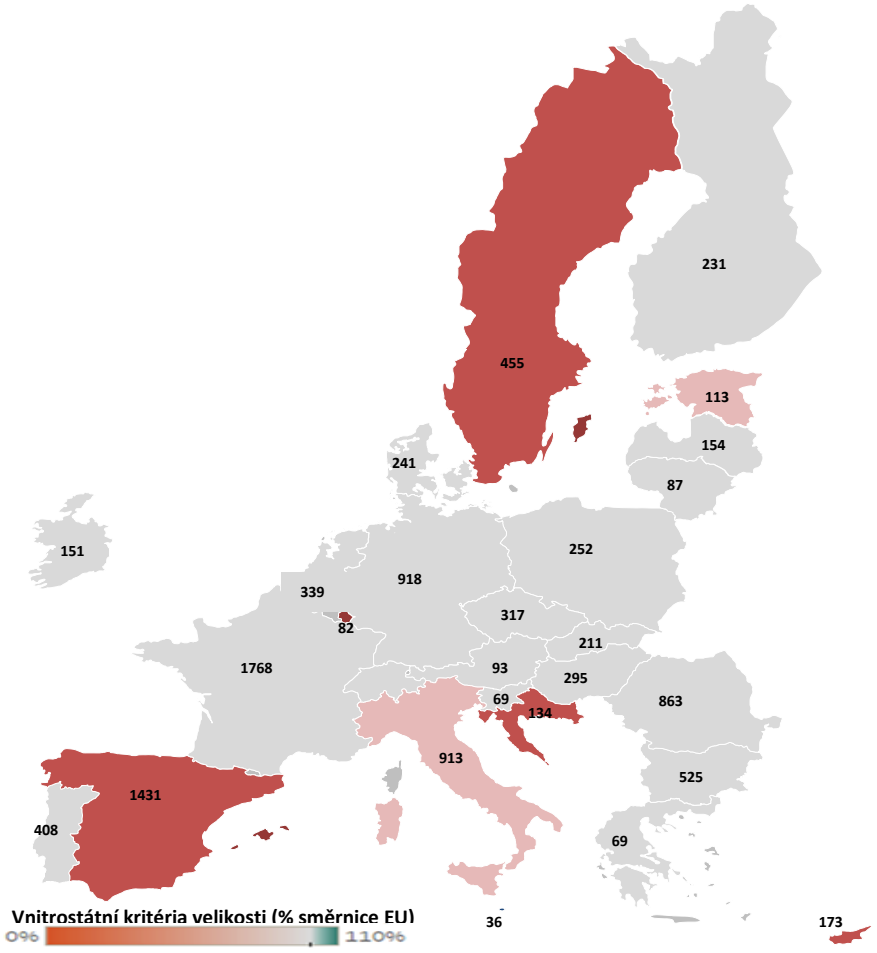
Ustanovení o přezkumu: směrnice 2013/34/EU (směrnice o účetnictví) – čl. 36 odst. 9

Zvláštní režim účetního výkaznictví pro mikropodniky, který byl zaveden v roce 2012, přináší výrazné zjednodušení výkaznictví na základě definice mikropodniků v EU a několika možností, které mají členské státy k dispozici. Členské státy, které prováděly směrnici o účetnictví, obecně využily následné revize této směrnice, která proběhla v roce 2013, k zavedení zjednodušení počínaje účetním obdobím 2016.

Počet mikropodniků

V roce 2016 existovalo v EU-27 13,5 milionu společností s ručením omezeným, které spadaly do oblasti působnosti směrnice o účetnictví. Na základě kritérií velikosti dle této směrnice patřilo 11,1 milionu (82 %) těchto podniků do kategorie mikropodniků. Obrázek 1 znázorňuje počet mikropodniků na každý členský stát.

Obrázek 1 – Počet mikropodniků v EU v roce 2016 (v tis.)

Zdroj: Centrum CEPS na základě databáze Orbis Europe – 2016.

Pozn.: Mapa znázorňuje počet mikropodniků v každém členském státě po uplatnění kritérií velikosti uvedených ve směrnici o účetnictví. Barevně jsou odlišeny země, jejichž vnitrostátní kritéria velikosti se odlišují od těch,

které stanovuje právo EU, a to poměrně ke kritériím velikosti podle směrnice o účetnictví. Světle šedá znamená, že se neodlišují.

Šest členských států (Chorvatsko, Kypr, Lucembursko, Malta, Španělsko a Švédsko) neuznává mikropodniky pro účely podnikového výkaznictví. Z 21 členských států, které uznávají mikropodniky pro účely maximálně zjednodušeného režimu účetního výkaznictví mikropodniků, jich 20 důsledně uplatňuje kritéria velikosti podle směrnice. Dva členské státy (Estonsko a Itálie) používají ve srovnání se směrnicí nižší kritéria velikosti. Na základě toho je v EU uznáváno za mikropodniky celkem 8,6 milionu společností, tj. 78 % z celkového počtu mikropodniků, které uznává směrnice.

Zjednodušení a snížení administrativních nákladů

U mikropodniků byly režimy výkaznictví zjednodušeny v různé míře podle toho, jak je stanovilo právo každého členského státu. V nejméně příznivém případě (bez kategorie mikropodniků, mírné zjednodušení) musí mikropodnik dodržovat režim výkaznictví, který platí pro malé společnosti([5]).

Právo EU umožňuje, aby členské státy zjednodušily režim pro malé společnosti a různými způsoby jej přizpůsobily potřebám společností. Pokud členské státy této možnosti využijí, mohou si mikropodniky zvolit jednu nebo více z následujících možností:

- sestavit velmi zkrácenou rozvahu a výsledovku,
- omezit rozsah informací uváděných v příloze na absolutní minimum,
- nevypracovat žádnou zprávu vedení podniku,
- nemít žádný audit,
- mít zvláštní režim zveřejňování (systém jednotného kontaktního místa, pouze rozvaha),
- nepočítat a nezachycovat výdaje příštích období ke konci roku.

Tyto možnosti v různé míře využívalo 22 členských států, které uznávají mikropodniky. Podle odhadů Centra pro evropská politická studia (CEPS) zavedlo třináct členských států poměrně jednoduchý režim (62 % způsobilých společností) a devět členských států nabízí pouze částečné zjednodušení (38 %)([6]).

Nejvyužívanějšími prvky režimu pro mikropodniky jsou menší množství komentářů a zjednodušená podoba rozvahy a výsledovky. Pět členských států nabízí řešení v podobě jednotného kontaktního místa (např. podávání daňových přiznání pouze jednou). Pouze dva

[5] Tzv. „malý režim“ je méně náročný než režim výkaznictví, který platí pro větší společnosti nebo subjekty veřejného zájmu. Důvodem je, že omezuje rozsah informací, které mají být uvedeny v komentáři k požadovaným finančním výkazům, a nevyžaduje zprávu vedení podniku ani audit.

[6] Viz „index snížení zátěže“ každého členského státu, *Study on the accounting regime of limited micro companies* (Studie o režimu účetního výkaznictví mikropodniků s ručením omezeným) – CEPS – květen 2019, s. 38.

členské státy nevyžadují, aby mikropodniky zachycovaly výdaje příštích období ke konci roku.

Většina mikropodniků o existenci maximálně zjednodušeného režimu patrně neví, případně jej z liknavosti nevyužívá. Účetní([7]) patrně o existenci zjednodušeného režimu dostatečně neinformovali a/nebo selhali při jeho zavádění do praxe, v důsledku čehož mikropodniky nevyužívají všech výhod plynoucích ze zjednodušení, například významného snížení poplatků za služby externího účetního([8]).

Na základě těchto skutečností se odhaduje, že po úhradě jednorázových počátečních nákladů ve výši 20 milionů EUR([9]) dosahuje aktuální úspora pravidelných nákladů u 8,6 milionu dotčených mikropodniků částky 79 milionů EUR ročně([10]).

Pokud by všechny členské státy výkaznictví plně zjednodušily a všechny společnosti by o tomto zjednodušeném režimu byly plně informovány, mohlo by 11,1 milionu mikropodniků odhadem po úhradě jednorázových počátečních nákladů ve výši 255 milionů EUR([11]) ušetřit 1 020 milionů EUR ročně([12]).

Závěr

Směrnice o účetnictví od roku 2013 významným způsobem snižuje zátěž mikropodniků. Nelze totiž od nich požadovat, aby vykazovaly více údajů než malé společnosti. V současné době je v EU za mikropodniky uznáváno 78 % mikropodniků. Díky tomu mohou využívat mnohem jednoduššího režimu výkaznictví. Tento režim umožňuje většina členských států, které využily směrnicí nabízené možnosti zjednodušení. Míra tohoto zjednodušení se však v jednotlivých členských státech může výrazně lišit. Tím lze do velké míry vysvětlit, proč úspory nákladů dosahují pouze malé části svého plného potenciálu. Dalším důvodem může být skutečnost, že samotné společnosti mnohdy o těchto změnách neví nebo se jim brání. Tím se však oslabuje účinek zjednodušení. Komise vyzývá členské státy, které dosud plně neuznaly všechny mikropodniky v EU jako mikropodniky, aby tak učinily a v co největší míře zjednodušily jejich režim výkaznictví a o možnostech jeho zjednodušení informovaly.

---

7 72 % mikropodniků, kterých se dotazovalo centrum CEPS, využívá služeb externího účetního.

8 Zdroj: Centrum CEPS.

9 Aktuální průběžné roční snižování zátěže: 8,6 milionu mikropodniků (vnitrostátní kritéria velikosti a zavedený režim): *20 % provádí vlastní výkaznictví a ví o maximálně zjednodušeném režimu, *50 % uplatňuje maximálně zjednodušený režim, **úspora 6,0 hodiny*, *15,28 EUR průměrný hodinový příjem = 79 milionů EUR. Výpočty útvarů Komise odvozené z údajů centra CEPS.

10 Aktuální jednorázové náklady: 8,6 milionu mikropodniků (vnitrostátní kritéria velikosti a zavedený režim): *20 % provádí vlastní výkaznictví a ví o maximálně zjednodušeném režimu, *50 % uplatňuje maximálně zjednodušený režim, **úspora 1,5 hodiny*, *15,28 EUR průměrný hodinový příjem = 20 milionů EUR. Výpočty Komise odvozené z údajů centra CEPS.

11 Potenciální jednorázové náklady: 11,1 milionu mikropodniků (kritéria velikosti dle směrnice o účetnictví): **úspora 1,5 hodiny*, *15,28 EUR průměrný hodinový příjem = 255 milionů EUR.

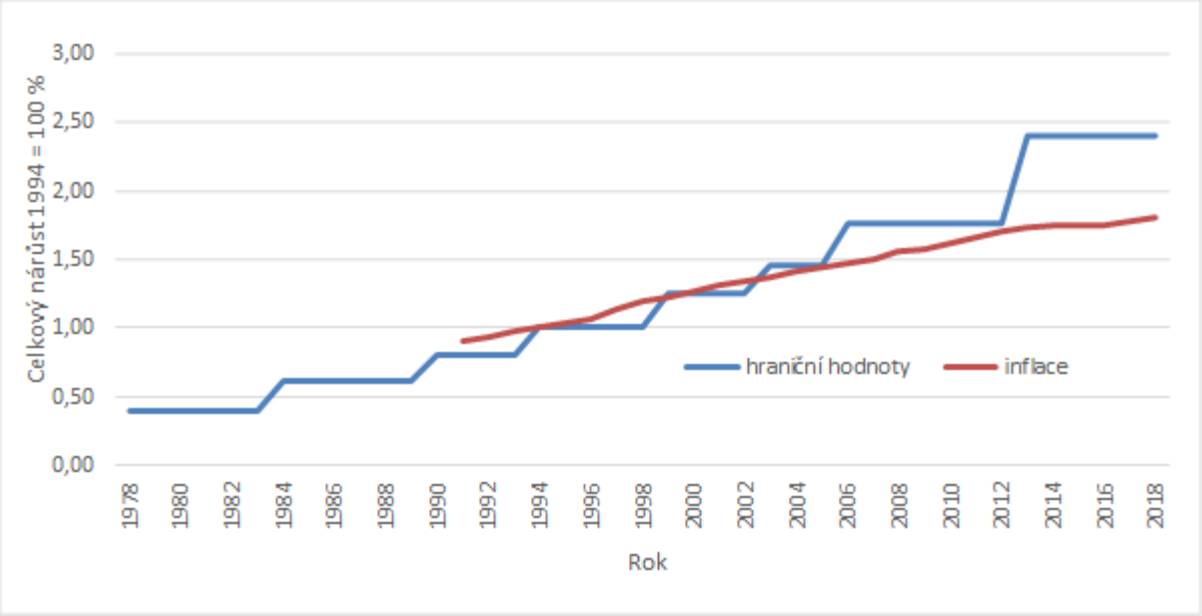
12 Potenciální průběžné roční snižování zátěže: 11,1 milionu mikropodniků (kritéria velikosti dle směrnice o účetnictví): **úspora 6,0 hodiny*, *15,28 EUR průměrný hodinový příjem = 1 020 milionů EUR.

Úprava kritérií velikosti malých a středních podniků o inflaci

Ustanovení o přezkumu: směrnice 2013/34/EU (směrnice o účetnictví) – čl. 3 odst. 13

Kritéria velikosti ve směrnici o účetnictví byla od prvního přijetí směrnice v roce 1978 pravidelně revidována. Tyto revize zohledňovaly inflaci v průběhu let a v některých případech šly i nad rámec inflace. Níže uvedený obrázek znázorňuje vývoj situace:

Obrázek 2 – Vývoj kritérií peněžní velikosti malých a středních podniků ve směrnici o účetnictví

Zdroj: Evropská komise – referenční bod: kritéria velikosti malých podniků (obrat / celková rozvaha) – výchozí bod 1,00 v roce 1994

V roce 2013 byla do směrnice o účetnictví([13]) začleněna povinnost, aby Komise nejméně jednou za pět let přezkoumala kritéria velikosti a ve vhodných případech je pozměnila tím, že vymezí kategorie společností (mikropodniky, malé, střední a velké podniky), aby tak zohlednila vlivy inflace (prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci). Právní předpisy EU si při tom kladou za cíl zachovat stávající stav, tj. vyhnout se situaci, kdy se vlivem inflace především na mikropodniky a malé společnosti mimoděk vztahuje náročnější účetní režim, který platí pro větší společnosti.

Zeměpisná oblast

Směrnice stanoví kritéria velikosti společnosti v eurech. V **eurozóně** (Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko) se nachází 74 % podniků EU([14]).

[13] Čl. 3 odst. 13.

[14] Zdroj: centrum CEPS / Komise. Lotyšsko vstoupilo do eurozóny v roce 2014 a Litva v roce 2015. Tento průzkum využívá údaje Eurostatu týkající se eurozóny, která zahrnuje tyto země. Nebyly provedeny žádné dílčí přepočty.

Pokud jde o členské státy **mimo eurozónu** (Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko), tyto státy by měly při provádění ve vnitrostátním právu kritérií směrnice, která jsou vyjádřena v eurech, upravit vnitrostátní kritéria ohledně velikosti podniku na základě příslušných směnných kurzů jejich měn.

Pokud jde o země, které patří do Evropského hospodářského prostoru (Norsko, Island a Lichtenštejnsko), tyto země by také měly zvážit úpravu svých vnitrostátních kritérií ohledně velikosti podniku.

Inflace

V období sedmi let od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2019 dosáhla kumulovaná inflace v eurozóně 6,4 % a v zemích EU-27 7,5 % ([15]).

Úprava kritérií velikosti

Kritéria velikosti upravená o inflaci ve výši 6,4 % by byla následující (před zaokrouhlením nahoru):

Obrázek 3 – Prahová hodnota pro malé a střední podniky uvedená ve směrnici o účetnictví v aktuální podobě a po úpravě o inflaci ve výši 6,4 %

		Rozvaha	Obrat
Mikropodniky			
	aktuálně	350 000 €	700 000 €
	po úpravě	372 400 €	744 800 €
Malé podniky (dolní hranice)			
	aktuálně	4 000 000 €	8 000 000 €
	po úpravě	4 256 000 €	8 512 000 €
Malé podniky (horní hranice)			
	aktuálně	6 000 000 €	12 000 000 €
	po úpravě	6 384 000 €	12 768 000 €
Střední/ velké podniky			
	aktuálně	20 000 000 €	40 000 000 €
	po úpravě	21 280 000 €	42 560 000 €

[15] Zdroj: Eurostat, všechny položky, index HISC – výchozí bod 100 v roce 2015.

Zdroj: *Evropská komise.*

Zaokrouhlení se v této fázi jeví jako nezbytné k získání funkčních, jednoduchých a smysluplných kritérií velikosti pro společnosti. Mělo by zachovat násobící faktor 2, který zavedl normotvůrce ve vztahu obratu a celkové rozvahy. Zaokrouhlování nahoru by v zájmu zajištění smysluplných výsledků mělo být upraveno u každého kritéria velikosti, aby toto kritérium i po výrazném zaokrouhlení nahoru přesně odráželo inflaci.

Doporučuje se použít následující pravidla pro zaokrouhlování: i) kritéria velikosti pro mikropodniky zaokrouhlit nahoru v řádu 25 000, ii) u malých podniků zaokrouhlit nahoru v řádu 100 000, iii) u středních/velkých podniků zaokrouhlit nahoru v řádu 500 000.

Níže uvedená tabulka ukazuje možná výsledná zaokrouhlená kritéria po úpravě podle inflace k prosinci 2019, přičemž uvádí jak absolutní hodnoty, tak procentní nárůst stávajících kritérií velikosti:

Obrázek 4 – Prahová hodnota pro malé a střední podniky uvedená ve směrnici o účetnictví v aktuální podobě a po úpravě o inflaci ve výši 6,4 % a po zaokrouhlení

		Rozvaha	**Obrat**
Mikropodniky			
	aktuálně	350 000 €	700 000 €
	po úpravě, zaokrouhleno	375 000 €	750 000 €
	výsledek %	*7,1 %*	*7,1 %*
Malé podniky (dolní hranice)			
	aktuálně	4 000 000 €	8 000 000 €
	po úpravě, zaokrouhleno	4 300 000 €	8 600 000 €
	výsledek %	*7,5 %*	*7,5 %*
Malé podniky (horní hranice)			
	aktuálně	6 000 000 €	12 000 000 €
	po úpravě, zaokrouhleno	6 400 000 €	12 800 000 €
	výsledek %	*6,7 %*	*6,7 %*
Střední/ velké podniky			

aktuálně	20 000 000 €	40 000 000 €
po úpravě, zaokrouhleno	21 500 000 €	43 000 000 €
výsledek %	*7,5 %*	*7,5 %*

Zdroj: *Evropská komise.*

Podle výše uvedeného vede zaokrouhlení ke zvýšení kritérií velikosti o 6,7 % až 7,5 %. Výsledky se tedy přiměřeně blíží zamýšlené míře inflace a jsou konzistentní u všech kritérií velikosti. Výše uvedená kritéria velikosti jsou proto použita jako spolehlivé výchozí hodnoty pro analýzu dopadů.

Analýza dopadů v eurozóně

Tato analýza dopadů se zaměřuje na povinnosti členských států a jejich dopady na společnosti (rozdělené podle velikosti([16]) a nákladů) v eurozóně. Analýza byla provedena u všech členských států s použitím inflace ve výši 6,4 % podle stávajících vnitrostátních kritérií a pravidel zaokrouhlování platných v každém členském státě. Předpokládalo se, že i přes volnost při rozhodování všechny členské státy svá kritéria velikosti upraví([17]), čímž by bylo dosaženo horní meze dopadů. V důsledku nedostatku spolehlivých údajů nebylo možné posoudit dopad na Kypr.

- Mikropodniky

  Režim pro mikropodniky není pro členské státy povinný. Podle odhadů by úprava kritérií velikosti neměla žádný dopad na členské státy v eurozóně, které nemají zavedenou kategorii mikropodniků ani režim pro mikropodniky (Španělsko, Kypr, Lucembursko a Malta). U ostatních členských států v eurozóně by úprava kritérií velikosti mikropodniků o inflaci vedla k tomu, že by se přibližně 77 000 společností (horní mez) přesunulo z kategorie malých společností do kategorie mikropodniků. Možné úspory nákladů jsou uvedeny níže.

- Malé podniky

  Úprava o inflaci by snížila počet malých podniků v eurozóně přibližně o 61 000 především proto, že by se 77 000 z nich přesunulo do kategorie mikropodniků, což by

[16] Na základě databáze ORBIS a *Study on the accounting regime of limited liability micro companies* (Studie o režimu účetního výkaznictví mikropodniků s ručením omezeným) – CEPS – 2019. Dopady na počty společností byly odhadnuty pro každý členský stát v eurozóně pomocí vnitrostátních kritérií velikosti a za použití přiměřeného zaokrouhlení.

[17] Od členských států lze revizi jejich vnitrostátních kritérií velikosti vyžadovat jen zčásti. Směrnice nabízí v případě kritérií velikosti malých společností řadu možností. Svá kritéria by muselo o inflaci upravit pouze devět členských států v eurozóně (uplatňujících dolní mez rozsahu). Na tyto státy připadá třetina malých podniků. Ostatní členské státy (připadají na ně dvě třetiny malých podniků) by měly ohledně případného provedení úpravy při rozhodování volnost. V rámci tohoto průzkumu se předpokládá, že svá kritéria velikosti upraví o inflaci všechny členské státy eurozóny.

zčásti vyvážil přesun přibližně 16 000 středních společností do kategorie malých podniků.

Pokud by se 77 000 malých podniků přesunulo do kategorie mikropodniků, dosáhly by celkové úspory nákladů přibližně 7 milionů EUR([18]). Možné úspory nákladů pro střední společnosti jsou uvedeny níže.

- Střední a velké podniky

Jak je uvedeno výše, v důsledku přesunutí středních/velkých podniků do kategorie malých podniků by se počet středních/velkých podniků snížil přibližně o 16 000, což by mělo za následek celkové snížení ročních nákladů na dodržování předpisů u těchto podniků o přibližně 63 milionů EUR([19]).

Přibližně 4 000 velkých podniků by se přesunulo do kategorie středních podniků([20]). Podle odhadů by byl dopad na jejich režim výkaznictví pouze okrajový: snad méně komentářů; možná výjimka z požadavku na sestavování konsolidované účetní závěrky; pravděpodobně žádné změny u podniků, na které se vztahuje systém podávání zpráv podle jednotlivých zemí v těžebním odvětví, stejně tak žádné změny režimu výkaznictví, který se vztahuje na subjekty veřejného zájmu, včetně nefinančního výkaznictví. Úspory nákladů, které nebyly považovány za významné, proto nebyly posuzovány.

Níže uvedený obrázek shrnuje dopady na počty podniků a náklady v eurozóně.

Obrázek 5 – Změna počtu podniků a úspory nákladů pro každou kategorii velikosti po úpravě kritérií velikosti v eurozóně

Kategorie velikosti	Změny v počtu obyvatel – eurozóna (vyšší hranice)	Úspory nákladů (vyšší hranice)
Mikropodnik	+77,390	–
Malý podnik	–61 613	7 milionů EUR
Střední/ velké podniky	–15 777	63 milionů EUR

Zdroj: Evropská komise.

[18] Hrubý odhad – 77 390, *úspora 6,0 hodiny, *průměrný hodinový příjem 15,28 EUR – zdrojem jsou údaje centra CEPS. Skutečné úspory nákladů každé společnosti se v důsledku změny kategorie velikosti budou v praxi lišit podle velikosti každého podniku, místních právních předpisů a okolností.

[19] Hrubý odhad: 15 777 podniků x úspora 4 000 EUR na každou podnik, z toho 1 000 EUR na přípravu účetní závěrky, plus úspora na poplatcích za audit v daném regionu 3 000 EUR (za předpokladu, že všechny zúčastněné členské státy zprostí malé podniky povinnosti auditu). Úspory nákladů použité v tomto případě Komise uvedla v návaznosti na posouzení dopadů v rámci programu REFIT – viz *Report on Action Programme for Reducing Administrative Burdens in the EU* (Zpráva o akčním programu pro snižování administrativní zátěže v EU), SWD(2012) 423 final (s. 7, 15 a 16).

[20] U členských států, které nemají kategorii středních podniků (Belgie, Francie, Itálie a Slovensko, na které připadá 42 % podniků), by úprava kritérií velikosti neměla žádný dopad.

Zvýšení kritérií velikosti vyjádřených v eurech by přineslo odlišné povinnosti týkající se případného upravování kritéria velikosti u členských států, které nepatří do eurozóny

Zvýšení kritérií velikosti vyjádřených v eurech by přineslo odlišné povinnosti týkající se případného upravování (nebo neupravování) kritéria velikosti u členských států, které nepatří do eurozóny. Vedle provedení úpravy o inflaci by musela být upravena také příslušná vnitrostátní kritéria velikosti vyjádřená v národních měnách na základě příslušných směnných kurzů vůči euru([21]) platných v den, kdy vstoupí v platnost pozměňující právní akt EU. Tyto budoucí kurzy nelze úplně předvídat, nicméně směrnice počítá s rezervou 5 %, díky které by bylo možné stanovit zaokrouhlená kritéria velikosti v národních měnách. Tato výsada členských států nepředvídatelné potenciální dopady ještě zvyšuje, zejména proto, že se tato rezerva a míra inflace mohou sčítat nebo se vzájemně vyrušit.

Z hrubé analýzy situace k 31. červenci 2017 – bez ohledu na 5% rezervu – vyplývá, že úprava o inflaci v příslušných zemích, které nepatří do eurozóny, by obecně u jednotlivých zemí přinesla nevyvážené výsledky. Úpravy by obecně nebyly přímo úměrné příslušné míře inflace, přičemž úpravu v souladu s vlastní inflací by mohlo provést pouze několik členských států. Několik členských států by muselo zvýšit kritéria velikosti o několik procentních bodů nad úroveň souhrnného dopadu jejich vlastní inflace. Na druhou stranu by některé členské státy nemusely některá kritéria velikosti upravovat vůbec (především kritéria velikosti malých podniků).

Závěr

Vzhledem k mírné inflaci v eurozóně za posledních několik let by úprava kritérií velikosti za stávajících okolností přinesla potenciálně omezené výsledky u podniků v eurozóně a nejisté výsledky u podniků v členských státech, které do eurozóny nepatří.

Na základě toho se k datu vydání této zprávy nejeví úprava jako nezbytně nutná. Komise si nicméně vyhrazuje právo kdykoli navrhnout úpravu kritérií velikosti za účelem jejich úpravy o inflaci prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci podle směrnice o účetnictví.

[21] V roce 2013 stanovila směrnice o účetnictví (čl. 3 odst. 9) směnný kurz zveřejněný v Úředním věstníku EU ke dni vstupu směrnice v platnost (29. června 2013). Rovněž stanoví použití směnného kurzu zveřejněného ke dni vstupu v platnost „jakékoli směrnice, kterou se tyto částky stanoví“. Podle Komise se tato formulace vztahuje na následně přijaté legislativní akty.

Podávání zpráv o platbách vládám ze strany podniků činných v těžebním průmyslu nebo v odvětví těžby dřeva (podávání zpráv podle jednotlivých zemí)

Ustanovení o přezkumu: směrnice 2013/34/EU (směrnice o účetnictví) – článek 48

Na základě kapitoly 10, která byla do směrnice o účetnictví zavedena v roce 2013, jsou podniky v EU, jež jsou činné v těžebním průmyslu nebo v odvětví těžby dřeva, povinny každoročně podávat zprávu o platbách vládám počínaje účetním obdobím 2016. Tyto platby musí být zveřejňovány pro konkrétní projekty a vlády. Pojem „vláda“ může označovat místní, regionální nebo celostátní orgány a měl by podle definice zahrnovat jakýkoli státní podnik.

Větší transparentnost plateb vládám

Všechny členské státy provedly tuto politiku ve vnitrostátních právních předpisech v letech 2014 až 2017. Většina z nich zajistila, aby podniky, jež jsou činné v těžebním průmyslu nebo v odvětví těžby dřeva, zahájily proces podávání zpráv podle jednotlivých zemí od účetního období 2016, jak to vyžadují právní předpisy EU, nebo dříve (Francie, Spojené království). Ve třech členských státech začalo podávání zpráv až od účetního období 2017 a s ohledem na počet dotčených podniků pouze s omezenými výsledky. Nebyl zjištěn žádný závažný případ nesouladu, nicméně Komise v současné době vyšetřuje několik případů týkajících se nedodržování předpisů v některých členských státech.

Podle studie týkající se dodržování předpisů, kterou vypracovala poradenská společnost VVA([22]), se v těžebním odvětví podává značné množství zpráv, nebyly však shromážděny žádné důkazy o široce rozšířeném nedodržování předpisů. V některých případech se však poradenské společnosti nepodařilo od řady podniků získat zprávy v rámci procesu podávání zpráv podle jednotlivých zemí, což odůvodnila především ranou fází provádění, nestejným přístupem k internetovým stránkám společností či k obchodním rejstříkům nebo zpožděným podáním.

V odvětví těžby dřeva v původních lesích nalezla společnost VVA v EU pouze dva podniky, které podávají zprávy – což je mnohem méně než očekávaná stovka podniků. Lze to odůvodnit specifickými odvětvovými rysy (velikost, činnost podniku) a problémy souvisejícími s restriktivní definicí původních lesů podle směrnice[23]. Vzhledem k malému množství podávaných zpráv o platbách vládám ze strany podniků v odvětví těžby dřeva patří mezi hlavní mechanismy pro zvýšení transparentnosti v odvětví těžby dřeva nařízení EU o dřevu([24]) a akční plán EU pro prosazování práva, správu a obchod v oblasti lesnictví

[22] Valdani, Vicari and Associati, *Study:Review of country-by-country reporting requirements for extractive and logging industries* (Studie: Přezkum požadavků na podávání zpráv podle jednotlivých zemí v těžebním průmyslu a v odvětví těžby dřeva), listopad 2018 (k dispozici na internetových stránkách Komise).

[23] Ve směrnici o účetnictví definovány jako „lesy s původními druhy, kde nejsou žádné viditelné známky lidské činnosti a kde nejsou významně narušeny ekologické procesy“. Sekundární lesy jsou přírodní lesy, které byly alespoň jednou vykáceny. Významná část těžebních podniků je aktivní mimo původní lesy.

[24] Nařízení EU o dřevě – nařízení (EU) č. 995/2010).

(FLEGT)([25]), ačkoli ani nařízení EU o dřevě ani akční plán FLEGT nepožadují, aby hospodářské subjekty podávaly zprávy o účinnosti svého systému náležité péče nebo o porušování platných právních předpisů dodavateli.

Ve vzorku zpráv, které společnost VVA zkoumala, většina podniků požadované informace poskytla. Bylo určeno několik oblastí, ve kterých by bylo možné zlepšení. Tyto oblasti, které spíše souvisejí se slabými stránkami nebo flexibilitou standardu pro podávání zpráv než s dodržováním předpisů, jsou uvedeny níže.

- Uvádění názvů vlád – ve zprávách nejsou vždy jasně uváděny názvy vládních subjektů, které obdržely platbu. Mnoho podniků uvádí pouze název země a/nebo označení „národní vláda“, „regionální/místní samospráva“ nebo „obecní samospráva“. Na základě těchto údajů nelze jasně identifikovat správné vládní subjekty a přiřadit je k přijatým platbám.

- Definice projektu – právní důsledky formulace: pojem „zásadním způsobem provázané dohody“, který definuje projekt, si mohou podniky vykládat různým způsobem. Zprávy podávané o jednotlivých projektech se v důsledku toho u různých podniků liší a je obtížné získat úplný a ucelený přehled o projektech, které zahrnují několik podniků.

- Společné podniky – společné podniky se v těžebním odvětví vyskytují často. Podniky se obvykle spojují s dalšími podniky, včetně státních podniků, s cílem sdílet investice a činnosti. Jeden z podniků bývá obvykle odpovědný za vedení záznamů o činnostech všech podniků. Jelikož v právních předpisech EU nejsou pokyny jasně stanoveny, jsou zprávy o platbách podávány různými způsoby: i) úměrně podílu podniku ve společném podniku; ii) zprávy o 100 % plateb společného podniku podává odpovědný podnik (v tomto případě se mohou další podniky rozhodnout zprávy nepodávat, přestože k jejich podávání mají zákonnou povinnost) nebo iii) jinými způsoby. Výsledky podávání zpráv tudíž nejsou plně srovnatelné nebo nejsou k dispozici.

- Použitelnost digitálních nástrojů – nejsou-li údaje, o kterých se zprávy podávají opakovaně a ve velkém rozsahu, strojově čitelné, je pro uživatele obtížné je využívat.

Podávání zpráv podle jednotlivých zemí očividně využívá zejména občanská společnost ke zvyšování povědomí, přípravě přehledů či infografik nebo za účelem podávání žádostí o vysvětlení ze strany vlád a podniků, aby je tak pohnala k odpovědnosti. Vzhledem k tomu, že se jedná o nedávno zavedenou politiku, má veřejnost ve většině zemí o těchto zprávách pouze omezené povědomí. Na to, aby bylo možné zaznamenat významné změny v odpovědnosti vlád (zejména v případě méně demokratických nebo otevřených vlád) nebo ve správě zdrojů v zemích, které jsou na zdroje bohaté, je ještě příliš brzy. Nezamýšleným dopadem směrnice je skutečnost, že podávání zpráv podle jednotlivých zemí často využívá občanská společnost s cílem dotazovat se podniků a pohánět je k odpovědnosti. Požadavky na podávání zpráv byly každopádně, alespoň ze strany občanské společnosti, shledány účinnými při zvyšování transparentnosti plateb, které podniky odvádějí vládám za využívání přírodních zdrojů.

[25] https://www.euflegt.efi.int/documents/10180/452147/FLEGT+factsheet+Trade+and+market.pdf/5ceb3405-3161-26a8-a03c-de87eba7dc5a

Podle průzkumu společnosti VVA široká veřejnost obecně nepodporuje zahrnutí dalších informací navrhovaných v ustanovení o přezkumu, konkrétně průměrného počtu zaměstnanců, využívání subdodavatelů a případných peněžitých pokut uložených ze strany státu. Občanská společnost by obecně uvítala větší transparentnost, avšak tyto položky nejsou jejími největšími prioritami. Pokud jde o další nové požadavky na podávání zpráv, jsou podniky na základě poměru nákladů a přínosů zdrženlivé. Ani vnitrostátní orgány nejsou přesvědčeny o tom, že by tyto další položky umožnily lépe dosáhnout cílů požadavků na podávání zpráv. Komise zahrnula počet zaměstnanců do svého návrhu týkající ho se veřejného podávání zpráv podle jednotlivých zemí velkými nadnárodními společnostmi v roce 2016([26]).

Mezinárodní vývoj, dopady jiných mezinárodních režimů

Kanada, Švýcarsko a Spojené království a Evropský hospodářský prostor zavedly účinné právní předpisy, které zajišťují podávání zpráv podle jednotlivých zemí ze strany jejich těžebních odvětví([27]). Kanada přijala právní předpisy týkající se podávání zpráv podle jednotlivých zemí([28]) dne 1. června 2015. EU považuje kanadské standardy za rovnocenné svým vlastním standardům([29]). Kanadský ministr přírodních zdrojů má rovněž pravomoc povolit subjektům, které podávají zprávy, předložení náhradních zpráv vypracovaných v jiné jurisdikci (jejíž požadavky jsou považovány za rovnocenné) za účelem splnění kanadských požadavků v EU i v Evropském hospodářském prostoru. EU i Kanada tím zamezují vícečetnému podávání zpráv, a tedy nepřiměřené zátěži pro společnosti. EU a Spojené království jsou jedinými jurisdikcemi, které v odvětví těžby dřeva vyžadují veřejné podávání zpráv podle jednotlivých zemí.

Souběžně probíhá iniciativa v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu, která je soukromou iniciativou zaměřenou na zvýšení odpovědnosti těžebního odvětví. Iniciativa v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu je mezinárodní neziskové sdružení registrované podle norského práva. Sdružuje členy z řady orgánů veřejné správy, ropných, plynárenských a těžebních společností, institucionálních investorů a organizací občanské společnosti a má za cíl zlepšit transparentnost a odpovědné řízení příjmů z přírodních zdrojů. V současné době zahrnuje 52 zemí, které tuto iniciativu provádějí. Ve zprávách iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu – zveřejňovaných vládními orgány členských zemí – jsou obsaženy platby přijaté vládami od těžebních společností, které působí v jejich jurisdikci. Zprávy vypracované v rámci této iniciativy jsou veřejné a strojově čitelné. Zahrnují platby

[26] Komisí předložený návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o zveřejňování informací o dani z příjmu ze strany některých podniků a poboček, COM/2016/0198 final – 2016/0107 (COD), duben 2016.

[27] Podle článku 1504 Dodd-Frankova zákona musí Komise pro cenné papíry a burzu (SEC) USA přijmout konkrétní pravidlo, aby nabylo účinnosti. K datu vydání této zprávy takové pravidlo nebylo v platnosti. V důsledku toho společnosti kótované na burze cenných papírů USA (američtí a zahraniční soukromí emitenti) prozatím nemusí plnit žádné závazky týkající se podávání zpráv podle jednotlivých zemí. Tato situace se však v brzké době může změnit.

[28] Canadian Extractive Sector Transparency Measures Act (ESTMA) (kanadský zákon o opatřeních pro zvýšení transparentnosti v těžebním odvětví).

[29] Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1910 ze dne 28. října 2016.

rozdělené podle projektů v dané zemi obdobným způsobem, jakým jsou platby zahrnuty v rámci politiky EU.

Iniciativa v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu a systém podávání zpráv podle jednotlivých zemí EU se navzájem doplňují. Systém podávání zpráv podle jednotlivých zemí EU od samého začátku požaduje, aby byly různé druhy plateb uváděny v souladu s požadavky iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu. Požadavky EU obdobně do určité míry ovlivnily požadavky iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu, například na podávání zpráv podle jednotlivých projektů. Iniciativa v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu pravděpodobně o této zemi poskytuje komplexnější informace než systém podávání zpráv podle jednotlivých zemí EU. Důvodem je, že zprávy iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu zahrnují nejen činnosti řízené průmyslem EU nebo Kanady, ale také dalšími zahraničními společnostmi a vnitrostátními společnostmi – včetně státních podniků. Zprávy iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu jsou však zeměpisně omezené, neboť jedna zpráva se týká pouze jedné země. Zprávy iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu se rovněž obvykle zveřejňují více než jeden rok po zveřejnění zprávy systému podávání zpráv podle jednotlivých zemí EU za daný rok. Od přijetí směrnice o účetnictví se počet členů iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu zvýšil. Mezi přijetím směrnice a růstem počtu členů iniciativy neexistuje žádná jasná nebo přímá souvislost, tím však není nijak dotčen cíl stanovený ve 45. bodě odůvodnění směrnice o účetnictví, že podávání zpráv podle jednotlivých zemí by mělo pomáhat vládám zemí bohatých na zdroje naplňovat zásady a kritéria iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu. Tomu, aby požadavky iniciativy v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu měly přednost před požadavky EU a naopak, brání, alespoň v současné době, řada faktorů.

Občanská společnost a průmysl Komisi vyzývají k tomu, aby nadále na mezinárodním poli potvrzovala závazek EU podporovat transparentnost v těžebním odvětví, a tím motivovala své mezinárodní partnery k zavedení podobných požadavků na podávání zpráv po celém světě.

Dopady na konkurenceschopnost a bezpečnost dodávek energie

EU je silně závislá na dodávkách ropy a zemního plynu z několika zemí. Jakákoli omezení činností společností z EU ve strategických partnerských zemích bohatých na zdroje v důsledku požadavků na podávání zpráv by měla dopad na energetickou bezpečnost.

Společnost VVA neshromáždila žádné důkazy o tom, že by konkurenti ze zemí mimo EU měli nějaké významné konkurenční výhody pramenící z toho, že nejsou povinni podávat zprávy o platbách vládám. Nezjistila ani žádné případy, kdy by třetí země na základě požadavků na podávání zpráv jakkoli omezovaly činnost společností z EU. Podniky však nadále znepokojují nedostatečně rovné podmínky, jelikož se na jejich konkurenty z USA, Číny dalších zemí ohledně transparentnosti nevztahují stejné povinnosti. Průmysl se obává, že tyto nedostatečně rovné podmínky dlouhodobě ohrožují konkurenceschopnost. Tyto obavy

podporuje akademická studie([30]), která zjistila, že společnosti podávající zprávy v rámci systému podávání zpráv podle jednotlivých zemí mají v porovnání s konkurenty v těchto zemích, kteří tyto zprávy nepodávají, tendenci zvyšovat své platby hostitelským vládám a snižovat a přerozdělovat investice.

Doposud však nebyly zaznamenány žádné jiné viditelné dopady na dodávky energie do EU. Politika podávání zpráv podle jednotlivých zemí byla vytvořena teprve před několika lety. Funguje tedy mnohem kratší dobu, než obvykle trvají mnohem delší průmyslové cykly těžby, těžby ropy atd. – od průzkumu a investic až po uzavření. Situace by proto měla být z hlediska rizik pečlivě sledována.

Rozšíření požadavků na podávání zpráv na další průmyslová odvětví

Podle občanské společnosti by rozšíření podávání zpráv podle jednotlivých zemí na další průmyslová odvětví (např. telekomunikace, stavebnictví) mohlo pomoci zmírnit společenská a investiční rizika a také zamezit nezákonnosti, korupci a špatnému rozpočtovému hospodaření a odrazovat od nich. Odborníci a nevládní organizace se však kloní k názoru, že jedno univerzální řešení, tedy pouhý hromadný přenos standardů pro podávání zpráv podle jednotlivých zemí pro těžební odvětví do jiných průmyslových odvětví, například pouhým rozšířením oblasti působnosti směrnice, není proveditelné. Pro všechna další odvětví by byly zapotřebí požadavky, které budou zohledňovat jejich specifika. Další obavu vzbuzuje skutečnost, že účinnost takového opatření se rovněž pevně pojí s velikostí firmy a mezinárodním rozměrem daného odvětví. To znamená, že vymezení odpovídající oblasti působnosti práva EU by pro určitá odvětví mohlo být nepraktické, protože by záleželo na tom, kolik průmyslových odvětví EU má v příslušném sektoru investice na místě v zahraničí, kolik z nich je samo o sobě dostatečně velkých a kolik z nich odvádí vládám významné částky. Cílem podávání zpráv podle jednotlivých zemí je především posílit postavení místních obyvatel, kteří se potýkají s využíváním svých přírodních a neobnovitelných zdrojů. Tyto zprávy však nemusí být vhodné pro dosažení obdobných cílů v odvětvích, pro která nejsou environmentální a související faktory natolik charakteristické.

Audit

Audit není povinným požadavkem na podávání zpráv. Některé velké nadnárodní společnosti i přesto dobrovolně využívají služeb nezávislých auditorů k dalšímu ověření, aby tak u uživatelů svých zpráv zvýšily jejich důvěryhodnost a spolehlivost.

Pokud by audit byl povinný, zúčastněné strany by si přály podrobné informace týkající se typu auditorské zakázky, úrovně ověření, okamžiku zasílání, obsahu zprávy a zveřejnění. V případě tradiční auditorské zakázky společnost VVA odhadla roční náklady v rozmezí od 450 000 EUR do 1 500 000 EUR na každou společnost. V případě jednodušších změn

[30] Thomas Rauter, *Disclosure Regulation, Corruption, and Investment:Evidence from Natural Resource Extraction* (Regulace zveřejňování informací, korupce a investice: důkazy získané z odvětví těžby přírodních zdrojů) – únor 2019.

s omezeným ověřením by tyto náklady klesly na 250 až 450 000 EUR. Náklady na jiné typy auditorských zakázek – se službami ověření nebo bez nich – nebyly hodnoceny.

Audit podávání zpráv podle jednotlivých zemí není však pro občanskou společnost jako uživatele nejvyšší prioritou, přestože uznává, že by tento audit zvýšil důvěru a zefektivnil uplatňování standardů. V žádném případě nelze očekávat, že by audit mohl pomoci odstranit nedostatky standardů, například ty, na které upozorňuje tato zpráva. Podniky a regulační orgány audit z hlediska nákladů a přínosů spíše nepodporují (nebo vůči němu mají námitky).

Veřejné podávání zpráv podle jednotlivých zemí platné pro nadnárodní společnosti obecně

V roce 2016 Komise předložila návrh, na základě kterého by měly velké společnosti povinnost každoročně podávat zprávy podle jednotlivých zemí pro každý členský stát a země mimo EU, v nichž působí, ve kterých by uvedly informace o dosaženém zisku a zaplacené dani ze zisku([31]).

Získávání nerostných surovin (náležitá péče)

EU přijala právní předpis týkající se povinností náležité péče v dodavatelském řetězci v souvislosti se získáváním nerostných surovin (nařízení (EU) 2017/821)([32]).

Závěr

Podávání zpráv podle jednotlivých zemí je nově zavedenou povinností. Zprávy jsou prozatím k dispozici pouze za několik účetních období. K podrobnějšímu posouzení určitých aspektů účinnosti a dlouhodobých dopadů na dodávky energie do EU je zapotřebí delší období. Přezkum zdůrazňuje řadu nedostatků u standardů pro podávání zpráv. Ty brání v přístupu ke zprávám a jejich používání, nejsou však závažného charakteru. Způsob začlenění odvětví těžby dřeva do právních předpisů v této oblasti není optimální. Výše uvedená politika z celkového pohledu nepochybně zvyšuje transparentnost tohoto odvětví, nicméně v jeho případě přetrvávají velké obavy, pokud jde o harmonizaci na globální úrovni. Občanská společnost i odvětví by proto uvítaly, aby regulační orgány zintenzivnily své úsilí o dosažení rovných podmínek na globální úrovni.

[31] *Komisí předložený návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o zveřejňování informací o dani z příjmu ze strany některých podniků a poboček*, COM/2016/0198 final – 2016/0107 (COD), duben 2016.

[32] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/821 ze dne 17. května 2017, kterým se stanoví povinnosti náležité péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu a wolframu, jejich rud a zlata pocházejících z oblastí postižených konfliktem a vysoce rizikových oblastí.

Uvádění nefinančních informací některými subjekty veřejného zájmu

Ustanovení o přezkumu: směrnice 2014/95/EU (směrnice o nefinančním výkaznictví) – článek 3

Účinnost

Pracovní dokument útvarů Komise připojený k této zprávě se zabýval účinností směrnice o nefinančním výkaznictví z různých hledisek, včetně relevantnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti zveřejňovaných informací v souladu s jejími požadavky.

Pokud jde o relevantnost, lze shromáždit řadu důkazů o tom, že důležité nefinanční informace o všech hlavních záležitostech souvisejících s udržitelností zveřejňuje jen málo společností. Podniky zároveň zveřejňují velké množství informací, které nejsou relevantní, což jejich uživatelům ztěžuje nalézt informace, které potřebují. Výše uvedené závěry se týkají informací o vlivu podniku na záležitosti související s udržitelností a informací o vlivu těchto záležitostí na rozvoj, výkonnost a postavení společnosti. Ve veřejné konzultaci, kterou v roce 2020 uspořádaly útvary Komise za účelem přípravy revize směrnice o nefinančním výkaznictví, pouze 6 % uživatelů uvedlo, že nezaznamenali problémy, které by pramenily z opomenutí podniků zveřejnit veškeré příslušné informace.

Nařízení o taxonomii povede k pokroku v oblasti podnikového výkaznictví o vlivu činností podniků, pokud jde o environmentální cíle EU. V souvislosti s tím jsou rovněž důležité iniciativy v oblasti účetnictví přírodního kapitálu a metodik týkajících se environmentální stopy.

Používání pojmu „nefinanční informace“ je v případě informací souvisejících s udržitelností problematické. Důvodem je, že informace týkající se fyzických rizik, rizik souvisejících s transformací nebo rizik ztráty dobré pověsti mohou být ve skutečnosti finančně významné, i když nesplňují požadavky na zachycování a uvádění podle účetního rámce použitelného na účetní závěrky.

Pokud jde o srovnatelnost, respondenti veřejné konzultace provedené v roce 2018 v rámci kontroly účelnosti rámce EU pro podnikové výkaznictví uvedli, že mají potíže s porovnáváním nefinančních informací uváděných společnostmi. Tyto potíže potvrzují i závěry většiny zpráv a analýz a stanoviska různých zúčastněných stran. Ve veřejné konzultaci uspořádané v roce 2020 celkem 84 % uživatelů uvedlo, že omezená srovnatelnost nefinančních informací představuje velký problém.

Obsah ani způsob prezentace informací souvisejících s udržitelností nejsou dostatečně konzistentní. Stávající standardy a rámce pro podávání zpráv tuto situaci nedokázaly adekvátně vyřešit. Uživatelé nefinančních informací, včetně investorů a organizací občanské společnosti, dále uvedli, že velké množství míst, kde jsou nefinanční informace uváděny, může omezovat přístup k těmto informacím a mít velký dopad na jejich srovnatelnost. Podle pracovního dokumentu útvarů Komise by ke zlepšení přístupnosti a použitelnosti nefinančních informací mohla pomoci digitalizace.

Převážná většina (82 %) všech respondentů otevřené veřejné konzultace uspořádané v roce 2020 měla za to, že hlavní problémy stávajícího nefinančního výkaznictví by vyřešil požadavek, aby společnosti používaly pro podávání zpráv společné standardy.

Ve veřejné konzultaci uspořádané v roce 2020([33]) celkem 73 % uživatelů uvedlo, že velký problém představuje omezená spolehlivost nefinančních informací uváděných ve zprávách společností. Podle mnoha uživatelů je to způsobeno zejména neexistujícím požadavkem na ověření obsahu přehledu nefinančních informací. Některé zúčastněné strany k tomu uvádí, že aby bylo možné ověřit informace, musí existovat standard nebo rámec pro podávání zpráv, podle nichž mohou auditorské společnosti posoudit informace vykazované společnostmi.

Účinnost směrnice navíc zřejmě oslabuje i možnost povolit uvádění přehledu nefinančních informací společnosti v samostatné zprávě, kterou využívá 20 členských států. Zveřejnění nefinančních informací v samostatné zprávě namísto ve zprávě vedení podniku by mohlo vést k domněnce, že zveřejněné informace nejsou pro pochopení finanční výkonnosti podniku důležité, ale tak tomu není vždy.

V mnoha členských státech byly navíc zjištěny nedostatky v oblasti prosazování a dohledu, přičemž důvodů je několik. Patří k nim například nejistota ohledně zákonného mandátu orgánů dohledu v této oblasti. Samotné orgány dohledu poukazují na to, že vymahatelnost směrnice ztěžuje flexibilita některých požadavků na uvádění informací.

Směrnice o nefinančním výkaznictví se nejeví jako plně účinná ani z pohledu zpracovatelů, z nichž mnohým vznikají zbytečné náklady spojené s nefinančním výkaznictvím. Flexibilita a nedostatečná úroveň podrobností ve směrnici o nefinančním výkaznictví znamená, že mnoho zpracovatelů má potíže při rozhodování o tom, jaké informace uvádět. Jsou rovněž pod tlakem z toho důvodu, že musí podávat zprávy v souladu s řadou vzájemně se překrývajících soukromých rámců a iniciativ pro podávání zpráv a že nad rámec toho, co musí uvádět podle směrnice o nefinančním výkaznictví, musí také reagovat na žádosti o informace od zúčastněných stran.

Oblast působnosti

Mnoho společností, od nichž uživatelé potřebují nefinanční informace, nemá povinnost tyto informace uvádět. Ve veřejné konzultaci uspořádané v roce 2020 většina respondentů souhlasila s rozšířením oblasti působnosti směrnice na všechny velké společnosti (70 % respondentů) a všechny společnosti s cennými papíry kótovanými na regulovaných trzích EU (62 % respondentů).

Mezi důvody pro rozšíření působnosti na velké nekótované společnosti patří skutečnost, že dopad obchodní společnosti na společnost a životní prostředí není dán tím, zda je či není kótovaná na burze cenných papírů. Rozšíření oblasti působnosti na všechny kótované společnosti lze považovat za důležité z hlediska ochrany investorů v souvislosti s rostoucím

[33] Viz internetové stránky Evropské komise.

významem rizik souvisejících s udržitelností. Důležité může být i pro zajištění toho, aby účastníci finančního trhu měli všechny potřebné informace od všech společností, do nichž se investovalo, aby tak mohli plnit své vlastní požadavky na uvádění informací o udržitelnosti podle nařízení o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb, a pro zajištění toho, aby nevyloučili menší kótované společnosti z investičních portfolií na základě toho, že tyto společnosti potřebné informace neuvádějí.

Relevantnost

Ačkoliv jsou původní cíle směrnice o uvádění nefinančních informací nadále velmi relevantní, směrnice přestala splňovat svůj účel. Důvodem je pokračující politický a legislativní vývoj, rostoucí poptávka po informacích ze strany investorů a aktuální vývoj v případě mezinárodně uznávaných rámců a pokynů pro podávání zpráv.

Na celosvětové úrovni daly silnější politický impuls k přechodu na udržitelné hospodářství dohoda o cílech udržitelného rozvoje OSN z roku 2015 a Pařížská dohoda o změně klimatu z roku 2016, které pomohly zvýšit povědomí o strategickém významu otázek udržitelnosti mezi podniky a investory.

Na úrovni EU vedly k významnému zvýšení politických ambicí Evropy ohledně co nejrychlejšího přechodu k udržitelnému hospodářskému a finančnímu systému dokumenty Akční plán: financování udržitelného růstu z roku 2018 a Zelená dohoda pro Evropu z roku 2019. V rámci sdělení „Akční plán: financování udržitelného růstu“ přijala EU nařízení o taxonomii a nařízení o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb. Oba tyto právní předpisy mají velký dopad na nefinanční informace, které by společnosti měly zveřejňovat. Tím, že budou účastníkům finančního trhu stanoveny požadavky na zveřejňování informací souvisejících s udržitelností, bude mít nařízení o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb přímý dopad na informace, které tito účastníci potřebují od společností, do nichž se investovalo. Nařízení o taxonomii stanoví společnostem, na které se vztahuje směrnice o nefinančním výkaznictví, nové požadavky na uvádění informací, kterými prokáží svůj soulad s činnostmi, které jsou podle taxonomie kvalifikovány jako environmentálně udržitelné.

V mezinárodních rámcích a pokynech pro nefinanční výkaznictví bylo dosaženo významného pokroku. Od roku 2014 byla přijata řada různých iniciativ, které se vzájemně překrývají a nejsou vždy navzájem konzistentní. V roce 2016 zveřejnila organizace Global Reporting Initiative([34]) své první standardy, které vycházely z jejích předchozích verzí pokynů. V roce 2018 zveřejnila Rada pro environmentální účetní standardy (SASB) 77 odvětvových standardů pro zveřejňování finančně významných informací týkajících se udržitelnosti. Pracovní skupina pro zveřejňování finančních informací v souvislosti se změnou klimatu (TCFD), kterou zřídila Rada pro finanční stabilitu skupiny G20, zveřejnila svá doporučení v roce 2017. Tato doporučení vyvolala na trhu velký zájem. Další vývoj od roku 2014 zahrnuje oznámení o záměru pěti mezinárodních iniciativ v oblasti podávání zpráv

[34] www.globalreporting.org

o udržitelnosti úžeji spolupracovat, iniciativu Světového ekonomického fóra týkající se vytvoření společných ukazatelů pro podávání zpráv a zahájení veřejné konzultace Nadace pro mezinárodní standardy účetního výkaznictví v roce 2020, jejíž předmětem bylo možné rozšíření její činnosti o nefinanční výkaznictví.

Úroveň poskytnutých pokynů a metod

V polovině roku 2017 zveřejnila Komise v souladu se směrnicí nezávazné pokyny, které by měly společnostem pomoci s jejím prováděním. Představují obecné nezávazné pokyny pro společnosti, včetně příkladů zveřejňovaných informací v rámci každé oblasti podávání zpráv.

O tom, že by nezávazné pokyny pro nefinanční výkaznictví, které Komise zveřejnila podle směrnice v roce 2017, měly významný dopad, je prozatím k dispozici jen málo důkazů. Dobrovolná povaha pokynů znamená, že společnosti mají možnost tyto pokyny použít podle svého uvážení, případně tak učinit vůbec nemusí. Z celkového pohledu však samotné společnosti na základě těchto pokynů nejsou schopny zajistit srovnatelnost informací mezi společnostmi nebo zveřejňovat informace, které uživatelé považují za relevantní. Tyto nezávazné pokyny mohou ještě zvýšit složitost, se kterou se musí zpracovatelé potýkat. Tato situace může nastat v případě, že zpracovatelé budou nezávazné pokyny považovat za doplňující k různým soukromým nefinančním standardům a rámcům, což je nijak nezbavuje zátěže spojené se zohledňováním všech individuálních standardů a rámců a reakcí na další žádosti zúčastněných stran o informace.

Komise v červnu 2019 zveřejnila dodatek ke svým pokynům z roku 2017, který se zaměřil na vykazování informací v souvislosti se změnou klimatu a začlenil doporučení pracovní skupiny pro zveřejňování finančních informací v souvislosti se změnou klimatu. Jelikož se zaměřuje na jeden konkrétní problém (klima), bude mít tento dodatek podle očekávání větší dopad na srovnatelnost informací zveřejňovaných společnostmi.

Závěr

Komise oznámila svůj záměr přezkoumat směrnici o nefinančním výkaznictví v Zelené dohodě pro Evropu. V souladu se svým revidovaným pracovním programem na rok 2020 přijme Komise v roce 2021 návrh na revizi směrnice o nefinančním výkaznictví. Mezi hlavní problémy, o které se jedná, patří: omezená srovnatelnost a spolehlivost vykazovaných informací, skutečnost, že mnoho společností nevykazuje informace, které uživatelé považují za relevantní, a skutečnost, že mnoho společností neuvádí nefinanční informace, které uživatelé potřebují tomu, aby tyto informace mohli sami vykázat. Pro vyřešení těchto problémů je nutné stanovit požadavek, na základě kterého by společnosti informace vykazovaly podle společných standardů pro nefinanční výkaznictví.

Požadavky na uvádění informací pro emitenty s cennými papíry kótovanými na regulovaných trzích EU

Ustanovení o přezkumu: Směrnice 2013/50/EU (směrnice o průhlednosti) – článek 5

Dopad směrnice na malé a střední emitenty

Směrnice 2013/50/EU, kterou se mění směrnice 2004/109/ES (směrnice o průhlednosti), zrušila povinnost zveřejňovat čtvrtletní finanční informace([35]). Jejím cílem bylo snížit administrativní zátěž kótovaných společností([36]), podpořit dlouhodobější investice a zlepšit přístup malých a středních emitentů ke kapitálu([37]). Směrnice umožňuje členským státům a regulovaným trhům požadovat čtvrtletní podávání zpráv, pokud je takový požadavek přiměřený vzhledem k okolnostem, které přispějí k investičním rozhodnutím, a nepředstavuje v příslušném členském státě pro emitenty nepřiměřenou finanční zátěž. Rovněž prodlužuje lhůtu pro zveřejnění pololetních finančních zpráv na tři měsíce po skončení účetního období v zájmu zajištění větší pružnosti a zvýšení viditelnost malých a středních emitentů.

Po několika letech od jejich zavedení považují trhy tato pravidla průhlednosti za obecně přiměřená a odpovídající pro malé a střední emitenty([38]). Zrušení čtvrtletního podávání zpráv je vnímáno jako snížení administrativní zátěže kótovaných společností, aniž by to mělo nepříznivý dopad na ochranu investorů. Ze shromážděných důkazů však vyplývá, že mnoho emitentů i nadále čtvrtletní zprávy podává – buď dobrovolně([39]), nebo proto, že to vyžadují příslušné členské státy či regulovaný trh([40]). Rozsah a dopad úlevy díky zrušení čtvrtletního podávání zpráv je tak omezen a oslaben.

[35] Buď čtvrtletní finanční zprávy, nebo mezitímní zprávy vedení, obecně označované jako čtvrtletní finanční informace.

[36] V pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k návrhu směrnice Komise 2013/50/EU (KOM(2011) 683 v konečném znění (SEK(2011) 1280 v konečném znění)) zjistily útvary Komise průměrné přímé peněžní náklady pro malé a střední emitenty na tvorbu čtvrtletních zpráv související s úpravami, tiskem a překladem zpráv v rozmezí od 2 000 EUR ročně do 60 000 EUR ročně.

[37] Právní předpisy EU malé a střední emitenty nedefinují. Existuje několik unijních definic malých a středních podniků. Ty však nerozlišují mezi kótovanými a nekótovanými společnostmi. Zmínky o malých a středních emitentech by se v této zprávě měly chápat tak, že označují stávající vnitrostátní pojmy používané v různých členských státech.

[38] Na základě odpovědí obdržených v rámci několika konzultací, ale zejména v souvislosti se zprávou Komise Summary Report of the Public Consultation on the Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies (souhrnnou zprávou o veřejné konzultaci týkající se kontroly účelnosti rámce EU pro veřejné podávání zpráv společnostmi). Potvrzuje to rovněž odborná skupina Evropského výboru pro cenné papíry, která byla konzultována v 1. čtvrtletí roku 2019.

[39] Na základě výsledku konzultace odborné skupiny Evropského výboru pro cenné papíry v nejméně patnácti členských státech se emitenti rozhodli zveřejnit své čtvrtletní finanční informace, aby tak poskytli svým investorům přizpůsobené informace, nebo tak jednoduše učinili v reakci na tlak ostatních emitentů. Čím větší je společnost, tím ochotnější je podávat čtvrtletní zprávy.

[40] Na základě výsledku konzultace odborné skupiny Evropského výboru pro cenné papíry nejméně pět členských států nadále vyžaduje zveřejňování čtvrtletních zpráv a nejméně v sedmi členských státech, ve kterých čtvrtletní podávání zpráv není povinné, zveřejňování zpráv vyžadují regulované trhy.

Digitalizace

Směrnice o průhlednosti vyžaduje, aby každý členský stát vytvořil mechanismus pro ukládání informací (úředně určený mechanismus), který zajistí přístup veřejnosti k informacím zveřejněným kótovanými společnostmi. Směrnice o průhlednosti připravuje půdu pro centralizovaný přístup k regulovaným informacím ve formě evropského elektronického přístupového místa. Evropské elektronické přístupové místo zatím nebylo zprovozněno, nicméně jako odrazový můstek na cestě ke zjednodušení přístupu k informacím pomocí tohoto přístupového místa([41]) slouží nařízení 2016/1437([42]). Přístup k informacím je nadále nejednotný. Evropská komise ve svém novém akčním plánu pro unii kapitálových trhů([43]) navrhuje dokončit unii kapitálových trhů zřízením celounijní platformy – jednotného evropského přístupového místa (ESAP). Obdobný cíl si klade rovněž strategie v oblasti digitálních financí([44]), která má vytvořit evropský prostor pro finanční data, jenž má podpořit inovace založené na datech a navázat tak na evropskou strategii pro data a umožnit snazší přístup k datům a jejich používání.

V návaznosti na změny směrnice o průhlednosti z roku 2013 přijala Komise v roce 2019 nařízení v přenesené pravomoci za účelem zřízení evropského jednotného elektronického formátu, který slouží k sestavování výročních finančních zpráv (AFR) společnostmi kótovanými na burze (nařízení o evropském jednotném elektronickém formátu)([45]). Nařízení o evropském jednotném elektronickém formátu se bude na společnosti vztahovat od účetního období 2020 (tj. první výroční finanční zprávy budou v evropském jednotném elektronickém formátu zveřejněny v roce 2021)[46]. Cílem je usnadnit podávání zpráv a pro uživatele informací umožnit digitální analýzu a srovnatelnost výročních finančních zpráv. Evropský jednotný elektronický formát kombinuje formát rozšiřitelného hypertextového značkovacího jazyka (XHTML) s interní datovou strukturou, přičemž vychází z rozšiřitelného jazyka pro podnikové výkaznictví (iXBRL). Nařízení o evropském jednotném elektronickém formátu stanoví postupný rozvoj evropského jednotného elektronického formátu. Blokové značkování příloh k účetním závěrkám bude povinné od účetního období 2022. Dále je třeba se zabývat specifikacemi taxonomie, jež má být použita u zpráv právnických osob, které využívají vnitrostátní obecně uznávané účetní zásady nebo obecně uznávané účetní zásady zemí mimo EU.

---

[41] Například většina úředně určených mechanismů strukturovala své veřejné vyhledávací nástroje v souladu s klasifikací obsaženou v tomto nařízení.

[42] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1437 ze dne 19. května 2016, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES, pokud jde o regulační technické normy týkající se přístupu k regulovaným informacím na úrovni Unie, Úř. věst. L 234, 31.8.2016, s. 1.

[43] *Nový akční plán pro unii kapitálových trhů*.

[44] *Balíček pro oblast digitálních financí*.

[45] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/815 ze dne 17. prosince 2018, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES, pokud jde o regulační technické normy specifikace jednotného elektronického formátu pro podávání zpráv, Úř. věst. L 143, 29.5.2019, s. 1.

[46] Během třístranných jednání o balíčku týkajícím se oživení kapitálových trhů, která se konala v prosinci 2020, se spolunormotvůrci dohodli, že do balíčku zahrnou změnu čl. 4 odst. 7 směrnice o průhlednosti, která členským státům umožní odložit o jeden rok platnost povinnosti týkající se evropského jednotného elektronického formátu za podmínky, že Komisi svůj záměr tuto povinnost odložit oznámí a že tento svůj záměr řádně odůvodní.

Ačkoli nařízení o evropském jednotném elektronickém formátu dosud nebylo použito, vyvolalo u společností, které podávají zprávy, vnitrostátních regulačních orgánů a orgánů dohledu řadu obav, zejména pokud jde o audit účetních závěrek, které jsou v souladu s evropským jednotným elektronickým formátem. S cílem poskytnout trhu pokyny a zajistit sbližování vnitrostátních auditorských postupů vydal Výbor evropských orgánů dohledu nad auditem (CEAOB) v listopadu 2019 nezávazné pokyny, jak provádět audit evropského jednotného elektronického formátu v praxi[47]. V listopadu 2020 Komise dále zveřejnila interpretační sdělení([48]).

Uplatňování sankčního režimu podle směrnice o průhlednosti

V zájmu zajištění hlubší harmonizace a posílení vnitrostátních sankčních režimů([49]) vyžadují změny směrnice o průhlednosti z roku 2013, aby měl každý příslušný vnitrostátní orgán minimální pravomoci ukládat sankce za porušení určitých klíčových ustanovení. Změny rovněž ukládají členským státům stanovit minimální správní opatření a správní sankce (např. zavedení peněžitých sankcí a zveřejnění opatření a sankcí vydaných příslušným vnitrostátním orgánem), které musí být účinné, přiměřené a odrazující a které musí být použitelné na fyzické i právnické osoby. Členské státy mohou v každém případě stanovit další sankce nebo opatření a vyšší úrovně správních peněžitých sankcí.

Z výsledků konzultací a analýz([50]) vyplývá, že díky změně směrnice o průhlednosti z roku 2013 bylo dosaženo jednotnějších sankčních režimů ve všech členských státech. Větší harmonizace by však bylo zapotřebí dosáhnout při uplatňování účinných, přiměřených a odrazujících správních opatření v případě porušení pravidel průhlednosti. Obavy rovněž panují ohledně činností v oblasti prosazování práva, které by mohly ohrozit řádné uplatňování sankčního režimu dle směrnice o průhlednosti. Podle směrnice o průhlednosti jsou členské státy povinny udělit příslušným vnitrostátním orgánům minimální pravomoci dohledu. Směrnice však podrobněji nestanoví, jak by měly být tyto pravomoci vykonávány. O dosažení sblížení postupů prosazování práva příslušných vnitrostátních orgánů v oblasti dohledu významným způsobem usiluje orgán ESMA([51]). Vnitrostátní postupy jsou však z pohledu EU i nadále různorodé, například pokud jde o rozsah, donucovací opatření([52]) nebo zveřejňování

---

47 *Pokyny CEAOB týkající se zapojení auditorů do auditu účetních závěrek v evropském jednotném elektronickém formátu*.

48 *ESEF Interpretative Communication* (Interpretační sdělení týkající se evropského jednotného elektronického formátu).

49 V návaznosti na sdělení Komise z prosince 2010 *Posílení sankčních režimů v odvětví finančních služeb*.

50 Zejména výsledek konzultace s odbornou skupinou Evropského výboru pro cenné papíry v prvním čtvrtletí roku 2019.

51 Orgán ESMA podporuje sbližování prostřednictvím pokynů, otázek a odpovědí, pracovních programů, práce výboru, zpráv o činnosti atd. V roce 2014 zveřejnil svůj dokument *Guidelines on the enforcement of financial information*, který byl revidován v roce 2020. Pravidelně aktualizuje svůj dokument *Q&As on the Transparency Directive* (Otázky a odpovědi týkající se směrnice o průhlednosti), který se rovněž týká aspektů uplatňování sankčního režimu.

52 Viz například zpráva orgánu ESMA *Report Enforcement and regulatory activities of European enforcers in 2019* (Zpráva o činnostech evropských donucovacích orgánů v oblasti regulace a vynucování finančních informací za rok 2019). Pokud jde o zveřejňování sankcí, bylo v rámci průzkumu odborné skupiny Evropského výboru pro cenné papíry zjištěno, že existují různé postupy, mezi něž patří například

sankcí. Pravomoci v oblasti dohledu jsou v jednotlivých členských státech odlišným způsobem vymezeny také vzhledem k přístupu spočívajícímu v minimální harmonizaci. Některé příslušné vnitrostátní orgány mají například omezené pravomoci k provádění šetření nefinančních zpráv, pokud nejsou součástí zpráv vedení podniku. Kolaps společnosti Wirecard([53]) v této souvislosti ukázal, že některé vnitrostátní postupy nemusí být tak účinné, jak se zamýšlelo, a že existují další možné oblasti, které je nutné zlepšit. Orgán ESMA zjistil v rámci „Zrychleného vzájemného hodnocení“([54]) nedostatky v prosazování účetního výkaznictví společnosti Wirecard v Německu, což mimo jiné ukazuje, že některá vnitrostátní pravidla nemusí postačovat k zajištění účinné výměny informací mezi vnitrostátními orgány a k zajištění přezkumu finančních informací nezávislými příslušnými orgány. Směrnice o průhlednosti umožňuje určit příslušný orgán, který není ústředním příslušným orgánem, k prověření toho, zda jsou informace vypracovány v souladu s příslušným rámcem pro podávání zpráv, a k přijetí vhodných opatření v případě porušení předpisů. Tato směrnice však neuvádí nic o tom, že tento orgán musí být nezávislý, ani nezmiňuje příslušné povinnosti ústředního i dalšího orgánu. V návaznosti na své „Zrychlené vzájemné hodnocení“ zahájil orgán ESMA diskuse o možných zlepšeních směrnice o průhlednosti a měl za to, že k dosažení včasnějšího a účinnějšího vymáhání finančních informací by mohla přispět následující opatření: i) posílení spolupráce mezi vnitrostátními orgány ve smyslu směrnice o průhlednosti a jinými orgány; ii) posílení koordinace vymáhání finančních informací na vnitrostátní úrovni mezi ústředními příslušnými orgány a pověřenými subjekty/určenými orgány; iii) posílení nezávislosti příslušných vnitrostátních orgánů a iv) posílení harmonizovaného dohledu nad finančními a nefinančními informacemi v rámci celé EU([55]). Komise případ Wirecard pozorně sleduje. Je možné, že s odstupem času budou ve vztahu ke směrnici o průhlednosti nebo jiným oblastem získány další poznatky.

Fungování a účinnost metody výpočtu hlasovacích práv ve vztahu k finančním nástrojům podle článku 13 směrnice o průhlednosti

Podle směrnice o průhlednosti musí všechny fyzické a právnické osoby, které jsou držiteli finančních nástrojů vztahujících se k akciím, informovat emitenta o nabytí nebo pozbytí významných účastí. Aby se zabránilo používání nových typů finančních nástrojů k tajnému nabytí akciového kapitálu ve společnostech([56]), změna směrnice o průhlednosti z roku 2013 stanovila, že je třeba zohlednit veškeré nástroje s ekonomickým účinkem podobným účasti na akciích a oprávněním k nabytí akcií. Celková jmenovitá hodnota akcií, které jsou

nezveřejnění opatření za určitých okolností, které dovoluje směrnice o průhlednosti. Přístup je nadále ze zeměpisného pohledu nejednotný, protože neexistuje jednotné místo přístupu na úrovni EU.

[53] Wirecard, německá společnost s akciemi kótovanými na regulovaných trzích, vyhlásila v červnu 2020 bankrot poté, co se zjistilo, že v rozvaze skupiny chybí vykázaná hotovost ve výši 1,9 miliardy EUR.

[54] ESMA, *Fast Track Peer Review on the application of the Guidelines on the enforcement of financial information (ESMA/2014/1293) by BAFIN and FREP in the context of Wirecard* (Zrychlené vzájemné hodnocení orgánu ESMA týkající se uplatňování pokynů pro vymáhání finančních informací (ESMA/2014/1293) orgány BAFIN a FREP v kontextu společnosti Wirecard), 3. listopadu 2020.

[55] Viz *dopis orgánu ESMA komisaři McGuinnessovi ze dne 26. února 2021 o dalších krocích po případu Wirecardu*.

[56] Což by mohlo vést ke zneužití trhu a poskytnout nesprávnou a zavádějící představu o ekonomickém vlastnictví kotovaných společností.

podkladovou hodnotou daného finančního nástroje, byla zachována. V případě vypořádání v hotovosti se počet držených akcií vypočítá „na základě zohlednění hodnoty delta“([57]) vynásobením jmenovité hodnoty podkladových akcií hodnotou delta příslušného nástroje. Tato metoda výpočtu je podrobněji specifikována v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/761([58]). Emitentům a investorům umožňuje mít komplexní informace a přesnou představu o vlastnické struktuře a hlasovacích právech podniku.

Ve své analýze nákladů a přínosů z roku 2014([59]) orgán ESMA uvedl, že by náklady regulačních orgánů a emitentů měly být minimální. V rámci konzultací, které byly uspořádány([60]), nebyly ohledně nákladů vzneseny žádné obavy. Několik zúčastněných stran (společnosti, příslušné vnitrostátní orgány) a někteří vládní odborníci([61]) však tvrdili, že metodu výpočtu hlasovacích práv lze považovat za složitou nebo obtížně interpretovatelnou.

Členské státy ve většině případů provedly tato ustanovení do svých vnitrostátních právních předpisů až na začátku roku 2016. Nařízení Komise v přenesené pravomoci o metodách výpočtu významných účastí je přímo použitelné od konce roku 2015. Na základě předchozího posouzení Komise je možná příliš brzy na to, aby byly vyvozeny závěry o účinnosti této metody výpočtu pro účely průhlednosti. K zaznamenání případné postupné změny chování různých zúčastněných stran a možného vývoje nových finančních nástrojů by bylo zapotřebí šestileté období používání.

Oznamování významných účastí akcionáři

Za účelem posílení právní jistoty, zvýšení průhlednosti a snížení administrativní zátěže pro přeshraniční investory zavedla směrnice o průhlednosti harmonizovanější režim pro oznamování významných účastí na hlasovacích právech. Členské státy smí přijmout přísnější pravidla pouze za určitých okolností([62]). Akcionáři by měli pro účely předkládání údajů jak

---

[57] Hodnota delta finančního nástroje je poměr, který porovnává změnu ceny aktiva, obvykle obchodovatelného cenného papíru, s odpovídající změnou ceny jeho derivátu. Udává, o kolik by se teoretická hodnota finančního nástroje změnila v případě změny ceny podkladového nástroje, a poskytuje přesnou představu o expozici držitele vůči podkladovému nástroji.

[58] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/761 ze dne 17. prosince 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES, pokud jde o některé regulační technické normy týkající se významných účastí. Toto nařízení zejména stanoví, že nástroje v podobě koše a indexu by se měly vykázat pouze v případě, že příslušné cenné papíry představují nejméně 1 % podkladových hlasovacích práv emitenta nebo nejméně 20 % hodnoty cenných papírů v koši/indexu, nebo obojí. Jako metoda pro stanovení hodnoty delta byl přijat přístup založený na zásadách. Tato metoda však poskytuje dostatečnou přesnost a srovnatelnost, pokud je na ni soustavně dohlíženo. Umožňuje také zachycení nově vyvinutých derivátových nástrojů, čímž minimalizuje prostor pro regulatorní arbitráž.

[59] Viz příloha III *Consultation Paper on Draft Regulatory Technical Standards on major shareholdings and indicative list of financial instruments subject to notification requirements under the revised Transparency Directive* (Konzultační dokument k návrhu regulačních technických norem pro významné držby akcií a orientační seznam finančních nástrojů, na které se vztahují požadavky na oznamování podle revidované směrnice o průhlednosti).

[60] Viz odpovědi na veřejnou konzultaci Komise týkající se veřejného podnikového výkaznictví společností a odpovědi na dotazník odborné skupiny Evropského výboru pro cenné papíry (viz příloha III pracovního dokumentu útvarů Komise o kontrole účelnosti).

[61] Odborná skupina Evropského výboru pro cenné papíry.

[62] Podle čl. 3 odst. 1a směrnice o průhlednosti mohou členské státy uložit přísnější požadavky v případě: i) stanovení nižších nebo dodatečných prahových hodnot pro oznamování držby hlasovacích práv a vyžadování

emitentovi, tak příslušnému vnitrostátnímu orgánu, používat standardní formát vypracovaný orgánem ESMA([63]).

Jelikož členské státy měly možnost zavést za určitých okolností na oznamování akcionářů přísnější požadavky, existují v členských státech odlišné režimy oznamování ([64]). Osm členských států se rozhodlo stanovit nižší prahovou hodnotu, než je 5% prahová hodnota, kterou stanovuje směrnice o průhlednosti. Převážná většina členských států dále stanovila dodatečné vyšší prahové hodnoty. Vnitrostátní pravidla se také liší, pokud jde o definici události, která zakládá oznamovací povinnost akcionářů, dobu, po jejíž uplynutí se má za to, že se akcionář o této události dozvěděl, lhůtu, v níž má akcionář informovat emitenta, a komunikační kanál pro oznamovaní (e-mail, digitální portál, fax nebo pošta). Na základě konzultací se zjistilo, že existence různých použitelných režimů podle domovského členského státu emitenta vede pro akcionáře k dalším přeshraničním investičním nákladům.

Situace je obdobná, pokud jde o lhůtu, ve které emitenti zveřejňují oznámení akcionářů, a o formát, v němž tak činí. Podle většiny respondentů mohou být různé režimy oznamování v členských státech pro uživatele informací zveřejňovaných emitenty složité, zejména z hlediska okamžiku zasílání a komunikačních kanálů. Někteří uživatelé by pro zveřejňování oznámení akcionářů emitenty uvítali zavedení povinného standardního formuláře, díky kterému by bylo snazší zveřejněné informace srovnávat a analyzovat. Standardní formulář zveřejněný orgánem ESMA není povinný (i když by příslušné vnitrostátní orgány měly odůvodnit, pokud jej nestanoví jako povinný pro emitenty, nad nimiž vykonávají dohled). V důsledku toho se používají různé oznamovací formuláře.

Komise se proto vyzývá, aby se ujmula svých přenesených pravomocí a přijala technické normy, které v nezbytném rozsahu stanoví a harmonizují požadavky na oznamování.

Zpráva o platbách vládám ze strany podniků činných v těžebním průmyslu nebo v odvětví těžby dřeva (podávání zpráv podle jednotlivých zemí)

Změna směrnice o průhlednosti z roku 2013, která doplňuje kapitolu 10 směrnice 2013/34/EU (směrnice o účetnictví), zavedla povinnost emitentů, kteří jsou činní v těžebním průmyslu nebo v odvětví těžby dřeva v původních lesích, zveřejňovat výroční zprávu o platbách, jež odvádějí vládám zemí, v nichž působí. Tato zpráva musí být vypracována v souladu s kapitolou 10 směrnice o účetnictví.

---

rovnocenných oznámení ve vztahu k prahovým hodnotám na základě kapitálových účastí; ii) ukládání přísnějších povinností, pokud se jedná o obsah (jako je zveřejňování záměrů akcionářů), postup a okamžik zasílání oznámení; iii) uplatňování právních a správních předpisů přijatých ohledně nabídek převzetí, fúzí a jiných transakcí majících vliv na vlastnictví nebo kontrolu nad společnostmi, které podléhají dohledu orgánů určených členskými státy na základě článku 4 směrnice 2004/25/ES (směrnice o nabídkách převzetí), které ukládají přísnější požadavky na zveřejňování.

[63] Formulář je k dispozici na adrese https://www.esma.europa.eu/document/standard-form-major-holdings

[64] Viz pokyny orgánu ESMA z roku 2019 *Practical guide on national rules on notification on major holdings* (Praktické pokyny k vnitrostátním pravidlům pro oznamování významných účastí).

Členské státy toto ustanovení u kapitálových trhů provedly obecně správně. Další podrobné informace se lze dočíst v této zprávě v oddíle pojednávajícím o podávání zpráv podle jednotlivých zemí.

Závěr

Změna směrnice o průhlednosti z roku 2013 obecně zlepšila fungování kapitálových trhů tím, že snížila zátěž pro malé a střední emitenty tím, že umožnila zavedení strojově čitelných údajů (evropský jednotný elektronický formát), jejichž cílem je zlepšit pro uživatele srovnatelnost informací kótovaných společností, a harmonizovala výpočet hlasovacích práv. Komise však bere na vědomí řadu obav, které panují zejména ohledně vymáhání finančních a nefinančních informací. Některé vnitrostátní postupy tak možná nejsou natolik účinné, jak bylo zamýšleno, neboť nejsou považovány za dostatečné pro zajištění účinné výměny informací mezi vnitrostátními orgány a posuzování finančních informací nezávislými příslušnými orgány. Komise také konstatuje, že existence různých vnitrostátních pravidel týkajících se oznámení akcionářů má negativní dopad na integraci kapitálových trhů EU.